

תורה אור

נר:

בציורים שהם מיני זבעים בעלמא ואין בהם ממשות כלל דלא חיישינן להשדא אלא בחותם בולט ולא בחותם שוקע וכל שכן בדבר זה שאינו לא שוקע ולא בולט אלא מינ זבע בעלמא ^וונראה לי דאפילו ישראל מותר לצור זורות צמיני זבעים ואין זוה משום לא תעשה לך פסל דלא אסר אלא פרוף גמור חקוק בששר אצל צמיני זבעים מותר כדאמר בחזקת הצמים (י"ב דף דף נד.) הני זורה צנכסי הגר קנה דרב לא קנה לגימא דבי רב אלא צזורתא והקשה שם רבינו שמואל והאמרת ^ודכיור לא קנה אלא צאמה כנגד הפתח ותיך דהתם לאו היינו זורת צריה אלא ציורין בעלמא מעשה לעזועים ופרחים אצל זורת היה או עוף חשיבא ולא צעינן אמה כנגד הפתח אלמא דרב צייר זורת היה ועוף אלא ודאי צמיני זבעים מותר והא דתניא צמכימא לא תעשה לך פסל וכו' עד לא יעשה לו גלופה אצל יעשה לו אטומה תלמוד לומר וכל תמונה וכו' עד אפילו צהמה היה ועוף ודגים ומגצים ואפילו הצוצים ואפילו הסוריריים כו' נראה לי דהכי פירושו גלופה היינו זורה צולטת אטומה זורה שוקעת ואשר צמים מתחת לארץ להציא את הצוציא פי' שעושה זורה וחוקק דמות צצואה צצמיים דסד"א דוקא אשר צצמיים ממעל ואשר בארץ מתחת לרקיע

אצל זורת דמות צצואה צצמיים לא תלמוד לומר ואשר צמים ויש אומרים להציא הסוריריים נראה שהוא מין עד צצמיים שקורין יננ' בשלון אשכנז וכל אילו אינן אסורין לעשותם אלא פרופים חקוקין אצל לא ממין הצבעים כמו שהוכחתי אמנם על כסא שלמה אני תמיה דכתיב (דה"א טז) שהרי אין צביא ראשי לחדש דבר מעתה ואיכא למימר צהא מיגדרא מילתא שאני כמו אליהו צהר הכרמל ושמה צהא מילתא נמי איכא למיגדר מילתא שצשהיו עדים צאים להעיד בפניו היו אריות שואגים ויוהמים כמו שיש צמדרא ומתוך כך היו מתפחדים להעיד עדות שקר אי נמי יש לומר אחרים עשו לו וחשדא ליכא דרביים שכיחי גביה כדאמר גבי ר"ג ומה שעשו צכותלי היכל וקדשי קדשים ציורים חקוקים צכותל סביב פני הכפיר אל התימורה מפה ופני אריה אל התימורה מפה יש לומר על פי הדיבור הכל צכתב (דה"א כח) אי נמי יש לומר דלא שייך לא תעשה לך פסל אלא צחלוש אצל על הכותל צמחובר לא דאינו אלא לנוי בעלמא וצטל לגצי הכותל ואע"ג שאני מדמה לא הייתי עושה מעשה כמו זה התיכון האחרון ועוד נראה לי דלפי סוגיית פרק כל הללמים (ע"ז דף מג.): מוכח דכל מיני פרלופין מותר לעשות אפילו חקוקין וחומתה בולט חוץ מפרוף אדם לחודיה או דמות ארצעה פרלופין צהדי הדדי שצכסא הכבוד אדם אריה שור נשר ודמות

שמשין צצמדור העליון וצצמדור התחתון ותשמישי מקדש לעשות כמותו בית צצנית היכל אכסדרה צצנית אולם כמדתן צצרכו ורצחו שולתן צצנית שולתן מנורה צצנית מנורה אצל מילי אחריו שרי מדע דאמר אציי התם לא אסרה תורה אלא שמשין שאפשר לעשות כמותן והדר אמר אציי לא אסרה תורה אלא שמשין צצמדור העליון ופריך וצצמדור התחתון מי שרי והתניא אשר צצשים (שמות כ) לרצות חמה ולצנה כוכבים ומזלות ממעל לרצות מלאכי השרת ומשני כי תניא הויא לעוצדם ופריך לעצדם אפילו שלשול קטן נמי ומשני אין הכי נמי ומסיפא דקרא נפקא אשר בארץ לרצות ימים ונהרות הרים וגצעות מתחת לרצות שלשול קטן ופריך ועשייה גרידתא מי שרי והתניא לא תעשון אתי לא תעשון כדמות ארכו ורצחו לפני כו' ומשני שאני רצן גמליאל דאחרים עשו לו וכו' והשתא מדלא קאמר אלא ^וככל הנך שנויי שמע מינה דלא הדר ציה מכל מאי דשני מעיקרא ולא מסרו הכתוב אלא לחכמים ושמשין צצמדקש לא אסירי אלא כמותן דוקא כמדת ארכו ורצחו דאי לאו הכי לא יוכל שום אדם לעשות בית ושלתן וכלים לפי שהיו צצמדקש אלא ודאי לא אסרה תורה אלא כמותן ממש ועוד כיון דאפשר לעשות כמותן מסתמא לא אסרה אלא כיוצא צהן אצל שמשין צצרכיע שאי אפשר לעשות כמותן אסרה תורה לעשות דוגמתן ואע"פ שאינו עושה כמדת ארכו ורצחו לפי שאי אפשר ושמשין צצמדור העליון כגון חיות שרפים ואופנים ומלאכי השרת אסור אפילו היכא דאחרים עשו לו ואפילו ליכא חשדא היכא דשכיחי רצים גביה משום דכתיב לא תעשון לא תעשון תרי זימני לדרשה לא תעשון אתי שמשין שאמי דהיינו צצמדור העליון לא תעשון כלל וקרי ציה לא תעשון אותי ולהכי פרוף אדם לחודיה אסור וארצעה פרלופין אדם אריה שור ונשר אסור ולעצור עליו צצמים משום פרוף אדם ומשום ארצעה פרלופין צהדי הדדי דהיינו דמות החיות ולא תעשו לכם אינטריך לשמשין צצמדור התחתון כגון חמה ולצנה כוכבים ומזלות ודוקא לכם לעצמכם אצל אחרים עושין לכם אי נמי דרשינן איפכא כי מן השמים דרבתי עמכם וסמיך ליה לא תעשון דהיינו כל שמן השמים לא תעשון לא תעשון שמשין אצל אחרים ודוקא אתם לא תעשון אלא אחרים עושין לכם ואת אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם מדרוש לשמשין צצמדור העליון לאסור אפילו כשאחרים עושין לכם דמשמע לכם לא ימנא לכם וכי האי גוונא דריש צתורת כהנים צפרשת קדושים תהיו אלהי מסכה לא תעשו יכול יעשו אחרים תלמוד לומר לכם והא דתניא אשר צצמים לרצות חמה ולצנה כוכבים ומזלות ממעל לרצות מלאכי השרת ומוקי לה לעוצדם היינו אפילו כשאחרים עשו לו לעוצדם לעצור עליהם משעת עשיה ואע"ג דמלאכי השרת עובר בלא תעצדם אפילו כשאחרים עשו לו ^ה(דהיינו פרוף אדם) יש לומר לעצור עליו צצמים אי נמי אפילו אם הוא של פרקים דמשום עשייה לחודה לא עבר כדאימא צפרק כל הללמים (ע"ז דף מג.): מכל מקום כי עבד להו לעוצדם חייב: **וא"ו מציון נבראו**. פירוש שאמנעיתן של עולם והאדדין מזיון נצראו: אלא

הוציאו לו פרק חמישי יומא

כאיש המעורה בלוייה שלו אמר ריש לקיש בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה הוציאוין לשוק ואמרו ישראל הללו שברכתן ברכה וקללתן קללה יעסקו בדברים הללו מיד הזילום שנאמר יכל מכבדיה הזילוה כי ראו ערותה: ושתיה היתה נקראת: תנא ש⁶ שממנה הושתת העולם תנן כמאן דאמר מציון נברא העולם דתניא רבי אליעזר אומר עולם מאמצעיתו נברא שנאמר בצקת עפר למוצק ורגבים ידובקו רבי יהושע אומר עולם מן הצדדין נברא שנאמר כי לשלג יאמר ו⁷ הוי ארץ וגשם מטר וגשם מטורות עווזו רבי יצחק א⁸ (נפחא) אמר אבן ירה הקב"ה בים ממנו נשתת העולם שנאמר על מה אדניה הטבעו או מי ירה אבן פנתה ו⁹ והכמים אומרים מציון נברא שנאמר מזמור לאסף אל אלהים ה' ואומר מציון מכלל יופי ממנו מוכלל יפיו של עולם תניא ר' אליעזר הגדול אומר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים תולדות שמים משמים נבראו תולדות הארץ מארץ נבראו וחכמים אומרים אלו ואלו מציון נבראו שנאמר מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ מזמור שמש עד מבואו ואומר מציון מכלל יופי אלהים הופיע ממנו מוכלל יופיו של עולם: נטל את הדם ממי שממרם בו וכו': מאי כ¹⁰ כמצילף מחוי רב יהודה כמנגדנא

העולם דתניא רבי אליעזר אומר עולם מאמצעיתו נברא שנאמר בצקת עפר למוצק ורגבים ידובקו רבי יהושע אומר עולם מן הצדדין נברא שנאמר כי לשלג יאמר ו⁷ הוי ארץ וגשם מטר וגשם מטורות עווזו רבי יצחק א⁸ (נפחא) אמר אבן ירה הקב"ה בים ממנו נשתת העולם שנאמר על מה אדניה הטבעו או מי ירה אבן פנתה ו⁹ והכמים אומרים מציון נברא שנאמר מזמור לאסף אל אלהים ה' ואומר מציון מכלל יופי ממנו מוכלל יפיו של עולם תניא ר' אליעזר הגדול אומר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים תולדות שמים משמים נבראו תולדות הארץ מארץ נבראו וחכמים אומרים אלו ואלו מציון נבראו שנאמר מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ מזמור שמש עד מבואו ואומר מציון מכלל יופי אלהים הופיע ממנו מוכלל יופיו של עולם: נטל את הדם ממי שממרם בו וכו': מאי כ¹⁰ כמצילף מחוי רב יהודה כמנגדנא

אכל זורת דמות צצואה צצמיים לא תלמוד לומר ואשר צמים ויש אומרים להציא הסוריריים נראה שהוא מין עד צצמיים שקורין יננ' בשלון אשכנז וכל אילו אינן אסורין לעשותם אלא פרופים חקוקין אצל לא ממין הצבעים כמו שהוכחתי אמנם על כסא שלמה אני תמיה דכתיב (דה"א טז) שהרי אין צביא ראשי לחדש דבר מעתה ואיכא למימר צהא מיגדרא מילתא שאני כמו אליהו צהר הכרמל ושמה צהא מילתא נמי איכא למיגדר מילתא שצשהיו עדים צאים להעיד בפניו היו אריות שואגים ויוהמים כמו שיש צמדרא ומתוך כך היו מתפחדים להעיד עדות שקר אי נמי יש לומר אחרים עשו לו וחשדא ליכא דרביים שכיחי גביה כדאמר גבי ר"ג ומה שעשו צכותלי היכל וקדשי קדשים ציורים חקוקים צכותל סביב פני הכפיר אל התימורה מפה ופני אריה אל התימורה מפה יש לומר על פי הדיבור הוה כדכתיב וישצ שלמה על כסא ה' למלך יש לומר דלא שייך לא תעשה לך פסל אלא צחלוש אצל על הכותל צמחובר לא דאינו אלא לנוי בעלמא וצטל לגצי הכותל ואע"ג שאני מדמה לא הייתי עושה מעשה כמו זה התיכון האחרון ועוד נראה לי דלפי סוגיית פרק כל הללמים (ע"ז דף מג.): מוכח דכל מיני פרלופין מותר לעשות אפילו חקוקין וחומתה בולט חוץ מפרוף אדם לחודיה או דמות ארצעה פרלופין צהדי הדדי שצכסא הכבוד אדם אריה שור נשר ודמות שמשין צצמדור העליון וצצמדור התחתון ותשמישי מקדש לעשות כמותו בית צצנית היכל אכסדרה צצנית אולם כמדתן צצרכו ורצחו שולתן צצנית שולתן מנורה צצנית מנורה אצל מילי אחריו שרי מדע דאמר אציי התם לא אסרה תורה אלא שמשין שאפשר לעשות כמותן והדר אמר אציי לא אסרה תורה אלא שמשין צצמדור העליון ופריך וצצמדור התחתון מי שרי והתניא אשר צצשים (שמות כ) לרצות חמה ולצנה כוכבים ומזלות ממעל לרצות מלאכי השרת ומשני כי תניא הויא לעוצדם ופריך לעצדם אפילו שלשול קטן נמי ומשני אין הכי נמי ומסיפא דקרא נפקא אשר בארץ לרצות ימים ונהרות הרים וגצעות מתחת לרצות שלשול קטן ופריך ועשייה גרידתא מי שרי והתניא לא תעשון אתי לא תעשון כדמות ארכו ורצחו לפני כו' ומשני שאני רצן גמליאל דאחרים עשו לו וכו' והשתא מדלא קאמר אלא ^וככל הנך שנויי שמע מינה דלא הדר ציה מכל מאי דשני מעיקרא ולא מסרו הכתוב אלא לחכמים ושמשין צצמדקש לא אסירי אלא כמותן דוקא כמדת ארכו ורצחו דאי לאו הכי לא יוכל שום אדם לעשות בית ושלתן וכלים לפי שהיו צצמדקש אלא ודאי לא אסרה תורה אלא כמותן ממש ועוד כיון דאפשר לעשות כמותן מסתמא לא אסרה אלא כיוצא צהן אצל שמשין צצרכיע שאי אפשר לעשות כמותן אסרה תורה לעשות דוגמתן ואע"פ שאינו עושה כמדת ארכו ורצחו לפי שאי אפשר ושמשין צצמדור העליון כגון חיות שרפים ואופנים ומלאכי השרת אסור אפילו היכא דאחרים עשו לו ואפילו ליכא חשדא היכא דשכיחי רצים גביה משום דכתיב לא תעשון לא תעשון תרי זימני לדרשה לא תעשון אתי שמשין שאמי דהיינו צצמדור העליון לא תעשון כלל וקרי ציה לא תעשון אותי ולהכי פרוף אדם לחודיה אסור וארצעה פרלופין אדם אריה שור ונשר אסור ולעצור עליו צצמים משום פרוף אדם ומשום ארצעה פרלופין צהדי הדדי דהיינו דמות החיות ולא תעשו לכם אינטריך לשמשין צצמדור התחתון כגון חמה ולצנה כוכבים ומזלות ודוקא לכם לעצמכם אצל אחרים עושין לכם אי נמי דרשינן איפכא כי מן השמים דרבתי עמכם וסמיך ליה לא תעשון דהיינו כל שמן השמים לא תעשון לא תעשון שמשין אצל אחרים ודוקא אתם לא תעשון אלא אחרים עושין לכם ואת אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם מדרוש לשמשין צצמדור העליון לאסור אפילו כשאחרים עושין לכם דמשמע לכם לא ימנא לכם וכי האי גוונא דריש צתורת כהנים צפרשת קדושים תהיו אלהי מסכה לא תעשו יכול יעשו אחרים תלמוד לומר לכם והא דתניא אשר צצמים לרצות חמה ולצנה כוכבים ומזלות ממעל לרצות מלאכי השרת ומוקי לה לעוצדם היינו אפילו כשאחרים עשו לו לעוצדם לעצור עליהם משעת עשיה ואע"ג דמלאכי השרת עובר בלא תעצדם אפילו כשאחרים עשו לו ^ה(דהיינו פרוף אדם) יש לומר לעצור עליו צצמים אי נמי אפילו אם הוא של פרקים דמשום עשייה לחודה לא עבר כדאימא צפרק כל הללמים (ע"ז דף מג.): מכל מקום כי עבד להו לעוצדם חייב: **וא"ו מציון נבראו**. פירוש שאמנעיתן של עולם והאדדין מזיון נצראו: אלא

- חטא חטאה ירושלם על פן לנדיה היתה כל מכבדיה הזילוה כי ראו ערוכתה גם היא נאנקה ותקשב אחר: איכה א ח ב. צצקת עפר למוצק ורגבים ידבקו:
- איוב לח לה

- כי לשלג יאמר דווא ארץ וגשם מטר וגשם מטורות עוו: איוב לו ו
- על מה אדניה הטבעו או מי ירה אבן פנתה: איוב לח ו
- מזמור לאסף אל אלהים י דבר ויקרא ארץ מפורד שמש עד מבוא: תהלים ג א
- מציון מכלל יפי אלהים הופיע: תהלים ג ב
- אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות י אלהים ארץ ושמם: בראשית כ ד

תהלים ג ב

- אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות י אלהים ארץ ושמם: בראשית כ ד

תהלים ג ב

גליון הש"ס

תום' ד"ה כרובים בו' ונצאה לי ראפילו ישראל מותר: ק"ל לפני דסניי תחלה דלשולא אסור לציין אף עיי' אחרים למסר דלמורה לנכני שנות עיי' מוס' ר"ה ד ע"צ ד"ה שאני ריג אחרים עשו לו דמורו צמקום מזהו שאני והכא דל"ש כן לחסר:

תום' ד"ה כרובים בו'

תום' ישנים

שברכתן ברכה וקללתן קללה. דכתיב וראה צמדנר כה, טו' אורריך אורר ומצנריך ציון, ומשיותן גדול כל כן. והכמים אומרים אלו וא"ו מציון נבראו. ואחאמנען עולם ואין פנה שמהם קאי שהתחל כנגד ציון. וה"ר יוסף לא היה גורם צהן כתימא קמייתא אלו ואלו. וראי הוה מתבארן צהוות צא צמעצה בו'. לעיל צפ"ק טו, [ח פירשתי (דמשמע) [במשנה] דכל ו' ימים וזרק בו' (ראו אלא פני קדיס).

מסורת הש"ס

- ↑ [תוספ' פ"ב י"ב], [צ"ל הוא], [א] צעיי' תחא וכצ"ל, [ד] ונילקוט איוב רמז תתקנ"ד אית' ר' יהודה אומר מזיון כו', [ה] לעיל טו. [ולקמן מ]: וצחיס לת], [ו] [שם מ]: [י] [צ"ל ככל], [ח] רש"י מ"ז,

רבינו חננאל

רבינו חננאל

כאיש המעורה בלוייה שלו. ובשעה שנכנסו גוים להיכל ומצאו כרובין מעורין זה בזה אמרו לו הללו הן שברכתן ברכה וקללתן קללה. הזילום דכתיב כל מכבדיה הזילוה כי ראו ערותה. ואסיקנא במקדש ראשון שהיה הארון והכרובים [ופרוכת], ומאי פרוכת, פרוכת של פתח תחת כותול הנקרא טרקטין היו בו פרוכות כו' יזרא דאמר י"ג פרוכות הם במקדש, ד' בו' שריים ואחת בפתח ההיכל, ואחת בפתח האולם, ושנים בדברי אילו שאמרו שחיו בפתח שנכנסין בו לקדש הקדשים ושתיים כנגדו בעליה. רב אחא אמר במקדש שני, ומאי כרובים, כרובים מצויירין בקיף, כדכתיב וקלע עליהן מקלעות כרובים והימורות ופטורי ציצים וגו'. משינטל הארון. ירושלמי תני עד שלא ניטל הארון היה נכנס ויוצא לאורו של ארון, ומשינטל היה מגוש ונכנס מגוש ויוצא. אבן היתה שם שממנה העולם נשחת. תנן בחכמים שאומרים מציון נברא העולם, שנאמר אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ וגו' מציון מכלל יופי אלהים הופיע, וכתיב לכן כה אמר ה' הנני יסד צביון אבן וגו'. תניא איך ר' אליעזר אומר אלה תולדות השמים והארץ, מן השמים נבראו תולדות השמים ומן הארץ נבראו תולדות הארץ. וחכמים אומרים אילו ואילו מציון נבראו, שנאמר מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר וגו' מציון הוכלל יופיו של עולם, כל אילו הדברים פשוטין הן. נטל את הדם ממי שהוא ממרם. כגון בחוש כדאמרין שבחושין את השתית.